

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Martyrium sanctæ Martyris Aecaterinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

fiderem in viro Dei. Act. 20.

merear de hoc seculo, in fide mea consummatus ad Christum transire: quia non facio animam meam preciosiorem, quam me, (secundum Apostolum dico) sed Dominum meo eam commendo, in cuius manu pendet spiritus meus: vt celerius impleam cursum martyrij mei, secundum quod mihi praedixit Dominus meus. Et nunc pro certo scio, quia amplius non videbitis faciem meam in corpore isto. Propter quod testificor vobis, quia mundus ego sum ab omnibus. Cauete vobis a doctrina Arrij & Meletij, Domini nostri Iesu Christi tantum precepta seruate. Estote solliciti pro populi salute, in quo vos spiritus sanctus posuit pastores & Episcopos Ecclesiae suae. Scio namque, quod post finem meum exurgent multi tam de clericis, quam de laicis, & loquentur perversa, subvertentes animas innocentium, vt eos separent a fide Christi. Propterea rogo, vigilate ab Arrij intertione. Scio quia in tribulationem maximam habetis intrare: sed credo, quia labor vester non erit inanis apud Dominum Deum vestrum. Non quanta pericula sustinuit pro Christo, qui me nutriuit, pater meus Theonas Episcopus ab his, qui idolis seruiebant, vt eos sua praedicatione saluaret. Post cuius finem transiitum ego sedem eius suscepi, mores eius & vitam imitatus sum.

Theonas Episc. Alexandr. multa perpeffus a paganis.

Cap. 9.

Quid autem dicam de Heraclio, & Demetrio, vel Dionysio beatissimis Episcopis, quos tentationes & pericula sustinuerunt ab ijs, qui schisma faciebant in conuentu Ecclesiae Christianorum, & conturbabant plebem Dei? Pro quorum salute de loco in locum inuicem literis monebant, ne recederent a fide Christi, quam acceperant. Ecce sudorem & laborem pertulerunt pro animabus nostris boni pastores animarum nostrarum. Sed illa gratia, quae illis iugiter adstetit, cum eis usque in finem perseverauit. Nunc ergo commendo vos Deo & verbo gratiae eius, qui potens est vos aedificare, & immaculatos per omnia conseruare. Et haec dicens B. Petrus Episcopus, inclinans genua sua, orauit: & completa oratione, dixit: Orate pro me fratres. & omnes circumstantes dixerunt, Amen.

Achillas & Alexander populo verba sui patris referunt.

Cap. 10.

Præterea cognoscens beatissimus Petrus Episcopus, quod Christianorum populus tribuno non permitteret, vt illum iuxta tyranni sententiam, pro Christi nomine gladio decollaret, volens preparatam sibi diuinitus martyrij coronam celeriter accipere, vocauit vnum de ministris suis, qui ei vnanimis fuerat, & misit eum ad tribunal, dicens:

Vtrod se offerret tribuno percussidū s. Petrus.

Ceditur gladio.

Si vis Maximino tuo parere, venies ad carcerem secreto noctis, & facies in pariete modicum foramen, quantum vnus hominis est capacitas: per quod ingressus tuus canifex, amputabit caput meum gladio, & transmittes illum tyranno principi tuo, & erit tibi victoria in conspectu eius. Huic consilio tribunus deferuens, eo tempore, quo Christi martyr dixerat, caput eius gladio defecauit. Fit commemoratio eius die Calendarum Septembris. Requiescit nunc in pace sub ara Domini Christi saluatoris: Cui honor & gloria in secula seculorum, Amen.

MARTYRIVM SANCTÆ MARTYRIS ÆCATERINAE, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

Habetur quinto tomo Aloysij.

Novembr. 25. Cap. 1.

Literæ impijssimi tyranni.

IMPERANTE impio Maxentio, vniuersum imperium Romanorum amplectebatur impium cultum daemonum. Is enim Alexandriae praesidens in excelsis & sublimi tribunali, emisit hoc impium edictum, vt omnes simul, qui erant in eius potestate ac ditione, simul acris sacrificarent. Vnde etiam per vniuersum Romanum imperium manifesta fuerunt, quae decreta fuerant, literarum ita se habentibus: Imperator Maxentius omnibus, qui sunt in mea ditione, salutem. Magnum consecuti beneficium a deorum benignitate, veluti quandam huius munificentiae remunerationem, censuimus nos eis oportere offerre sacrificia. Omnes ergo, si fieri potest, ad nos venient.

venientes, ostendite vestram in magnos deos benevolentiam: Sciens quod qui hoc nostrum edictum contempserit, & ad aliam a nobis prohibitam adspexerit religionem, & excidat ipsa magna deorum benevolentia, & subijciatur a nobis malis extremis

Cum hæc literæ in omnem partem pervassent, licebat videre confluentem ad ipsum multitudinem metu minarum: quorum alij quidem adducebant oves & boues: alij autem varia genera avium. Neque erat vllus immunis, sed erant omnes intenti in apparatu sacrificij. Nam qui erant valde diuites, constitutum erat, vt magna animalia adducerent ad sacrificium: parua autem pauperes, prout vnicuique superebant facultates, & erat vnusquisq; in deos benevolentia. Ad magnificentiam autem eos maxime incitabat Imperator, afferens ad sacrificandum centum & triginta tauros. Cum omnes ergo ad ipsum conuenissent Alexandriam, valde laetatus est, videns multitudinem populi & sacrificiorum: adeo vt nec alterum quidem tempus expectaret, sed protinus surrexit, & citissime ad templum processerit, & ipsum peregerit sacrificium. Cum eo autem currebat omne genus & omnis ætas, & vniuersus senatus, & omnes magistratus, plebsq; & vulgus hominum, quæ ad sacrificium pertinebant, vnusquisque afferens: adeo vt propter multitudinem eorum, qui confluebant, angusta esset ipsa ciuitas, angustum templum: clamore vero brutorum animantium circumsonaret tota regio circuncirca: nidore autem sacrificiorum imple quoque aer inficeretur.

Cap. 3.

Innumera horum multitududo venit Alexandria, demouibus sacrificatura.

Cum hæc sic fierent, mulier quædam pia, nomine Accaterina, ætate iuuenis, pulchra specie, quæ genus ducebat ex sanguine regio, omnem autem & externam & nostram scripturam perlegerat, multis ancillis comitata degebat Alexandria, & sic afferuatur in adibus regijs, & solum Christum nôrat sponsum, & ei animæ seruabat pulchritudinem: & in seum solum erat cor eius amore inflammatum. Hæc sic videns homines grauissimum subire naufragium, & venire in extremum interitus periculum, animo grauiter affecta, & pro Domino æmulatione ac zelo incitata, tunc maxime stauit suum ostendere desiderium, & ardentem pro fide zelum: & cum nonnullos secum accepisset famulos, protinus profecta est in templum, in quo erat multitudo cum Rege sacrificans: & stans in limine, aliorum quidem vultus ad se attrahebat, vt quæ insigni esset pulchritudine, & internam speciem ostendebat per externam. Sensim autem sua munda labra aperiens, dixit se habere necessarium aliquid, quod diceret Imperatori. Qui itaque nuncijs referendis præerant, Imperatori de virgine annunciant. Cumque ille iussisset, statim introducitur. Quæ cum stetit coram impudenti Tyranno, cum ille adhuc vacaret sacrificio, cõstanter & liberè sic ei est locuta:

Cap. 3.

S. Catharina degit Alexandria.

Non fert idololatriæ flagitium.

Oportebat quidem, ô Imperator, te ex teipso tuam videre deceptionem, quod hominum, in quos cadit interitus, simulacris, tanquam dijs, offers sacrificia: & gentilem hanc stultitiam & dedecus abijcere. Quoniam autem sinistro parens demonij, ad adeo manifestam cæcitis veritatem, oporteret omninò sapienti saltem, qui est apud vos, Diodoro credentem, cognoscere quidnam sint vestri dij: & non tam inconsideratè, quæ non decent, velle facere: & non deos putare simulacra hominum, qui vitam miserè finièrunt. Ille enim dicit & deos fuisse homines, & propter aliqua beneficia nominatos fuisse immortales. Scribit autem ipsos quoque habuisse proprias nominum appellationes, & imperasse quibusdam regionibus & ciuitatibus. Dicit verò homines deceptos ignorantie, eos vocasse deos, & retulisse in numerum immortalium. Porro autem alius quoque sapiens apud vos ex ijs, qui conscripserunt historias, dixit illum Særum inuenisse primum res gentilem. Eos enim, qui priscis tẽporibus, aut fortitudinis, aut amicitia, aut alicuius alterius virtutis opus, dignum quod memoriæ mandetur, aut in quod studium conferatur, ostenderunt, dicitur honorasse statuis ac simulacris. Qui autè maiorum mentem ignorarunt posterij, quod eos solum memoriæ gratia, vt qui rem aliquam laudabilem fecerant, honorassent, eisq; imagines & statuas posuissent, ad homines interitui & omninò similibus obnoxios affectionibus accesserunt: & vt eis fieret sacrificia, honoresq; haberetur, & dies festi celebrarentur, prouiderunt. Eos vester quoq; sapiens Plutarchus Cheroneus arguit, dicēs eos inducere errorē imaginū. quibus oportet te quoq; credere, ô Imperator. Nō enim alienis omninò, sed tuis credes: & nō tam multas animas inducere in extremū barathrū interitūs. Pro quibus ipse miserè lues

Cap. 4.

Oberuafanctissimū virginis dicēdi libertatem.

Ggg poenas,

RIUS

DEP
BER
VIII
S

penas, & æternum subibis supplicium, gehennam, inquam, ignis, quæ nūquā desinit, sed maiorem sem per flammam accendit. His ergo priuadearis, o Imperator, & persuasus agnosce verum Deum solum, qui dedit tibi hoc imperium, & preterea ipsam quoque vitam prabuit. Qui cum esset Deus æternus & immortalis, propter nos homo quoque factus est, crucemque & mortem elegit, nos faciens surgere a morte inobedientia, & ut ipse scit, nostram procurans salutem. Is & eorum, qui errant, est seruator, & eos quos poenitet, benignè & clementer excipit.

Ad hæc ira impletur Maxentius, & cum feruens sanguis ad cor eius modicum defluxisset, vox quoque ei fuit extincta, & nec potuit quidem omninò respondere. Cum autem ad se vix tandem rediisset, & quæ à martyre dicta fuerant, vidisset esse validiora, quàm vt contra ea dici posset, Nunc quidem, inquit, o mulier, sine peregere sacrificium: paulo post autem de ijs, quæ dicis, audiemus apertius. Peracto ergo sacrificio, & festo per hæc soluto, in regiam reuersus, accessit beatam. Postquam autem ea adstitit, Dic nobis, inquit, quænam es, aut quænam sunt ea verba, quæ nobis locuta? Illa autem, Nescis, inquit, o Imperator, quænam ego sim? Sum filia Imperatoris, qui te præcessit: vocor autem Accaterina. Sum verò exercitata in omni disciplina rhetoricæ & philosophiæ, geometriæ & aliarum scientiarum. Scis illa omnia nihili ducens, veni vt desponderer immortalis sponso Christo, qui locutus est per Prophetam: Perdam sapientiam sapientum, & prudentiam prudentum reprobo.

Cum autem Imperator admiratus esset, quæ dicta fuerant, & in eam intentum defixisset oculos, & existimasset eam non esse vnam ex ijs, quæ natæ sunt è terra: sed se deorum aliquam videre visionem, loquentem in habitu humano: cum sic putasset, & eam perperam esset allocutus, beata sermonè excipiens, dicitei: Verè dixisti, o Imperator. Demones enim, quos deos nominas, reuera vos spectris decipiunt demoniacis, & vos prouocant ad libidinem & intemperantiam, & ad nefarias impellunt cupiditates. Ego autem cuiusmodicunque sum, sum pulvis & lutum, effusa in hanc formam, & eius honorata imagine. Quam obrèm hinc magis conuenit admirari sapientiam opificis, quòd in luto & in materia tam vili potuerit tantam extrudere pulchritudinem. Quæ quidem agrè ferens Imperator, Noli, inquit, dijs maledicere, qui & ipsi sunt immortales, & gloriam habent immortalem. Martyr autè: Inuenies, inquit, tu quoque, o Imperator, quidnam sunt dij tui, si velis solim tuam abijcere parumpèr deceptionem: verum quoque Deū agnosces, qui est æternus & immortalis: cuius vel solum nomen pronunciatum, vel crux etiam figurata in aère, tuos deos vertit in fugam. Si velis autem, vel ex ipsa veritate apertam faciamus demonstrationem.

Cum itaque Imperatori suspecta fuisset libertas martyris, timeretque, nè se vndiq; circumsciret, & implicaret demonstrationibus, ipse autem non posset respondere & resistere, seq; & suos deos aperto dedecore afficeret, ipse quidem nec eam tantum audire sustinet, præ se ferens non decere, vt cum scemina differeret: Ad te autem, inquit, à me adducunt oratores, qui omnes tuas rationes & propositiones abundè confutabunt: vt eum tu quoque abundè didiceris tuorum dogmatum imbecillitatem, adspicias ad id quod est vile, & nostro pareas dogmati. Hæc dixit, & sanctam quidem iubet seruari in custodia: ipse autem statim emittit epistolam in hæc verba: Imperator Maxentius omnibus, qui sunt mee ditionis, salutè. Quicquid deorum sapientissimi Mercurij curam geritis, inuocatis Musis, quæ sunt causæ cognitionis, venite ad nos vsque, sapientissimæ mulierculæ, quæ nobis veluti ex quadam machina apparuit, os obstruatur, nè magnos deos irrideat, neque fabulas esse putet, quæ sub falso reguntur probabili. Sic enim & patriam sapientiam omnes admirabuntur, & nos vestram dicendi facultatem & artem laudantes, & acceptam habentes, vos magnis donis remunerabimus. Cum ex ergò literæ breui per totum suum peruasissent imperium, conuenerunt ad ipsum electi numero quinquaginta oratores, qui erant acres ad inueniendum, & multum valebant in dicendo. Quos cum proximè sistendos curasset Maxentius, vt familiaritate eos magis acueret & incitaret: Quæ, inquit, à nobis ad vos missæ sunt literæ, significauerunt causam vestra huc aduentus. Vos ergo pulchrè vos ipsos partetis & instruat. Neque quod sit aduersaria scemina, seignius aut negligētius veniatis ad certamen: sed tanquam contra fortissimum aduersarium, generoso & excelfo animo, & cum omni apparatu

in

in

SU

NO
R

in eam insurgatis. Nam si viceritis quidem, non videbimini multis paruum crexif-
se trophæum. Sin autem, quod absit, vos vinci contigerit, magnum dedecus vobis
conciliabit, & ridebimini ab omnibus. Adspicientes enim ad sexū, quod sit muli-
er, eam esse existimant in dicendo imbecillam, & eius eloquentiæ nullas esse vires
arbitrantur, eamque nihil generosum ac forte posse aut facere, aut dicere. Ego au-
tem, vt qui eius accuratam habeam experientiam, opinor ab ea secūdum futurum
Platonem, qui tulit primas partes sapientiæ. Vos quæ sic velim esse paratos, perindè
ac si aduersus illum ipsum essetis decertaturi. Est enim melius, magna expectantes
inuenire minora, quàm parua sperantes, incidere in fortiora.

Platonis
laus.

Cap. 8.

Ad hæc dixit vnus ex oratoribus, qui erat eximius inter omnes, qui erant cum
ipsis: Consentaneum est, ô Imperator, hæc ita se habere, & intelligentem esse muli-
erem, & acuti ingenij. Sed non videtur mihi fore, vt sustineat venire in cōspectum
oratoris, nedūm vt cum eo ineat certamen disputationis, & aut aliquid proponat,
aut opponat. Qujd est enim mulier ad artem, rhetoricam? Veniāt tamen solum,
te iubente, & videbis quæ deinceps consequūtur. Cū ergo oratorem adeo tumi-
dum vidisset Maxentius, ad voluptatem & lætitiā statim fuit conuersus, sperans
stultus linguam adeo intemperantem & audacem persuasuram linguæ moderatæ
& plenæ sapientiā. Iubet ergo ante se sisti martyrem. Collecta quoquē fuerat fre-
quens multitudo, concurrrens ad spectaculum certaminis, vt scirent, ex vtra parte
staret victoria. Nondūm peruenerant ad custodiam ij, qui iussi fuerant eam addu-
cere, cū Angelus Domini ei appārens, Noli timere, ait, Dei puella. Ecce enim
præter tuam sapientiā tibi dabitur à Deo sapientiā, & persuadebis quinquaginta
oratoribus. Neq; solum persuadebis, sed & ipsos, & multos alios, qui sunt cum eis,
ad Deum adduces. Deindè tu quoquē eris redimita corona martyrij. Hæc ille qui-
dem cū dixisset, abiit.

Angelus cō-
firmat S. Ca-
tharinam.

Cap. 9.

Ingrreditur
in disputa-
tionē cum
30. oratori-
bus.

Cū eam autem accepissent ij, qui missi fuerant, adducunt ad tribunal Impera-
toris. Et statim egregius ille orator, quem prius diximus, toruē intuens, & superbe
loquens: Tu es, inquit, quæ deos nostros tam impudenter & adeo insolenter iniu-
ria afficis? Martyr autem valde leniter & placidè respondit, Ego sum: sed non im-
pudenter & insolenter, vt dixisti, sed moderatè potius & verè sum locuta. Dixit ve-
rò orator: Cū magni poëtæ deos altos illos nominent, quomodò tu in eos lin-
guam moues, & tam insolenter audes in eos insultare? etsi, vt fertur, tu quoquē eo-
rum gustasti sapientiā, & fuisti particeps dulcedinis. Illa autem prudētè respon-
dens: Habeo quidem, inquit, sapientiā, sicut mei Dei donum, qui est sapientiā &
vita, & quem timere & eius mandata seruare, est initium sapientiæ perfectioris &
maioris. Res autem vestrorum deorum cū sint ridiculæ, & plenæ multa decepti-
one, nondūm vllam pro meritis assecutæ sunt vituperationem. Verumenimurò
dic nobis, quisnam ex tuis magnis, vt dicis, poëtis, & quomodò deos ipsos nomina-
uit? Orator autem, Primū quidem, inquit, sapiens poëta Homerus Iouem pre-
cans, sic dicit: Iupiter gloriosissime, maxime, & alij dij immortales. Deindè insignis
quoquē Orpheus in sua Theogonia, sic gratias agens Deo Apollini, dicit: O Rex fi-
lius Latonis, eminūs feriens, potens Phœbe. Qui omnia intueris, & imperas morta-
libus & immortalibus. Sol, qui in altum pennis aureis extollis. Atque sic quidem
præstantissimi & primi ex poëtis, ipsos honorabant, & deos apertè vocabant. Neq;
tu ergo decepta, Crucifixum attendas tanquàm Deum, quem nullus ex veteribus
sapientis inuenitur nominasse, neque scire, an esset Deus.

Psal. 110.

Cap. 10.

Virgo re-
spodet ora-
tori, & suo
eum ense
iugulat.

Martyr autem dicit: Res deorum fateor ita se habere: neq; contradixerim. Sed
illa adijciemus. Nam Homerus quidena, quem dixisti præstantissimum poëtarum,
ille ipse rursus maximum omnium deorum Iouem, innumerabilibus subijcit ab-
surditatibus, alicubi quidem mendacē & peruersum, vafrumq; vocans & decepto-
rem: alicubi autē à Iunone, Neptuno & Minerua præter rationem coniectū in vin-
cula. Nisi enim à Thetide ei significata fuissent insidiæ, & Aegēū præfessisset custo-
diē suæ salutis, deorū & hominū pater fortè tibi iacuisset supinus, vinctus, à mulie-
ribus & Neptuno illusus. Rursus Orpheus musicus vos, q̄ eos colitis, magnæ amen-
tiæ damnauit & stuporis, & maximè in libro, quem, vt dicis, scripsit de ortu deorum
& creatione mundi, sic vestram vanitatem significans & ignorantiam, dicit: Ne-
que aduentans malum homines intelligunt, neque cū aduenerit, malum pos-
sunt auertere. Cui etiam ad stipulatur sapiens vester Sophocles, dicens: Est Deus,
qui

R I U S

der
ber
VIII
S

qui caelum fabricatus est & longam terram, & ponti glauco effusus, & ventorum violentias. Mortales autem corde valde errantes, bellariorum statimus solatia, & decorum imagines, ex lignis & lapidibus auro instructis figuras. His autem sacrificantes, & dies festos novos celebrantes, propterea nos pios esse ducimus.

Cap. 11.

Quod autem Crucifixum nē solum quidem nomen dixisti habere apud veteres, oportet quidem non esse nimis curiosum, neque de eo humanas scrutari rationes, quod sit Deus verus, opifex caeli, & terrae, & maris, & solis, & lunae, & astrorum, & vniuersi hominum generis, incomprehensibilis, inscrutabilis, interminatus, ineffabilis. Vt verò res eius ex vestris quoque confirmem, (sic enim fuerit omnino a suspitione alienum testimonium) audi sapientissimam inter mulieres Sibyllam, generationem eius secundum carnem, & eius in nos prouidentiam & curam ineffabilem aperte significantem. Si vis autem, ipsa quoque verba audiemus: Vt tandem autem veniet quidam in hanc multitudine terram, & absque lapsu fiet ca-

Sibylla quid
habeat de
Christo.

ro. Indefessis autem terminis diuinitatis soluet corruptionem affectionum in medicabilem. Et ei erit inuidia in incredulo populo, & in alto suspendetur, tra-

Ironia.

quàm reus mortis. Hæc autem omnia leniter patietur. Vide quoque vatem à mendacio alienum Apollinem, oblitum solitæ suæ obscuritatis & obliuionis, & mendaciam, etiam si nolit, edentem veritatem: Vnus, inquit, me cogit caelestis, qui est tripliciter refulgens. Qui verò passus est Deus, non passa est autem ipsa diuinitas. Ambo est enim, & mortali corpore, & alienus à corruptione. Ipse iam Deus est, omnia ferens in mortalibus, crucem, contumeliam, sepulturam. Qui etiam ex percussis calidas aliquando fudit lachrymas. Qui quinque millia impleuit frumento. Velle enim est diuina potentia. Christus est meus Deus, qui in ligno fuit extensus, qui mortuus, qui ex sepultura in caelum est sublatus.

Cap. 12.

Hæc refert Apollo deus tuus. etenim cum sit, est expertus principij, & coæternus cum Deo, qui genuit, principium, radix & fons bonorum vniuersorum: & cum quacunque sunt, ex nihilo produxisset, eaque ornaret ac regeret, & sua manu contineret, nostrum genus est fabricatus. & nobis multas vias munij ad salutem. Cum eos autem vidisset supplantatos transgressione, & amisisset ipsum caput salutis, nempe obedientiam, ipse rursus facit id, quod est caput salutis: & qui est eiusdem nature, cuius pater, fit propter nos id, quod ego, & versatur simul cum hominibus, & obit terram, castigans, admonens, docens, omnia faciens & procurans. Deinde etiam subit mortem pro ingratis famulis, eamque ignominiosissimam, conspuiturque & colaphis cæditur, & sustinet creator omnia, quæ condemnati: & facta sunt hæc omnia propter nos, vt solueretur prima condemnatio, & de medio tolleretur tyrannus diaboli, & caeli portæ nobis rursus aperirentur, quas male nobis clauimus.

Gen. 3.

Christus cur
factus homo.

Et nec hucusque quidem stetit: sed cum etiam tertio die surrexisset, & in caelos ascendisset, vnde venit, ineffabilem sancti spiritus nobis donauit gratiam, & misit discipulos, illius mandata prædicantes: qui ipsi quoque omne periculum subibant, & mortem quotidie sustinebant, vt animæ mortem à nobis depellerent, & omnem errorem à nobis abducerent, & vniuersum orbem terræ ad eum adducerent. Propterea oportet nos quoque omnia peruaudere, & esse participes eius perpeffionum, cõplantatos similitudini mortis eius, vt resurrectionis & regni simus cum eo participes. Oportet ergo te quoque his persuaderi, & ipsum verum Deum agnosceret, & ei familiarem effici, qui dicit: Venite omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Quod si non his, at ijs saltem, quæ dicta sunt à dijs tuis & poetis. Omne enim tibi & sapiens Plato, & musicus Orpheus, qui sua lyra, vt fertur, mouebat etiam inanimata: præterea autem egregius quoque ille purus Apollo cum tibi vel inuiti confitentur, & veritatis aliquid ab eis est ostensum, vt omnis impijs tolleretur occasio, etiamsi ipsi sunt infatuati, & videntes non vident, & audientes non intellexerunt.

Apostolorum
& discipulo-
rum Christi
labores.

Rom. 6.

Matth. 11.

Ironia.

Cap. 13.

Oratores
superantur.

His obstupuisse oratorem, & eius linguam planè obmutuisse cum vidisset Imperator, ad oratorium reliquum coetum conuersus, hortatus est, vt ipsi quoque agerentur martyrem. Illi autem statim detrectant certamen, dicentes: Non possumus, ô Imperator, aliquid opponere contra ea, quæ dicit: & maxime, quod eum, qui est inter nos præstantissimus, tam grauius videmus ab ea superatum. Tunc Maxentius non potens ferre furorē, iubet statim rogum accendi in media ciuitate, & in eum injici quinquaginta oratores. Illi autē hac audita sententia, procedunt

SUB

9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

cidunt ad illius beatæ pedes, & eam vehementer obsecrant & supplicat, vt ab illius Deo eis ignoscatur, si quid ab eis peccatum sit ignorantia: & vt diuino dignaretur baptismo & dono sancti spiritus, & quoad eius fieri posset, illi coniungerentur. Ad hæc martyr diuina repleta lætitia: Estis, inquit, verè beati, quòd relictis renobris, secuti estis lucem veritatis: & relicto Rege, qui in terris interit, accessistis ad eum, qui est in cælis ab interitu alienus & immortalis. Ignis enim, quem impij illi vobis sunt minati, erit quodammodò vobis baptisma & scalæ ad cælum, si qua sit macula, si qua sordes, eam expurgans, & tanquàm lucidas quasdam stellas, vos ad illum ipsum Regem sursum ducens, & efficiens iucundos & amabiles. Et ipsa quidem cum eis hac spe & sermone animum addidisset, & vnicuique arma inexpugnabilia, nempe Christi signaculum, immisisset, cum gratiarum actione & lætitia dimittit ad martyrium. Spem autem consecutus est euentus. & cum eos accipissent milites, lætos quidem iaciunt in flammam ignis septimodecimo mensis Nouembris. Vesperè autem quidam ex pijs egressi ad colligendas reliquias, inueniunt eas sanas & saluas, adeo vt nec pilus quidem earum à flamma omninò sit consumptus: hoc primum signum illorum cum Deo coniunctionis, præbente prouidentia.

Baptismus sanguinis.

Oratores in igne illi reddunt animas.

Cap. 14.

Cum ergò, vt par erat, Deo egissent gratias, & inopinato miraculo multos attraxissent ad agnitionem veritatis, eas præclare & sanctè deponunt in quodam loco. Imperator autem Maxentius totam cogitationem desigebat in martyrem, & de illa erat perpetuò sollicitus: vt eam lucraretur, vel ipsam curam imperij postponeret. Cum itaque videndi & disputationibus desperasset se eam posse inducere, eam blanditijs aggreditur illicere, & apud egregiam martyrem verbis est vsus eiusmodi: Crede mihi, pulchra filia, qui tibi consulo, tanquàm tibi benè volens pater. Magnis dijs sacrificata, maximè autem Musarum præfidi Mercurio, à quo profecta est hæc tua magna cognitio, & qui te exornat tanta dicendi gratia: & meum tecum diuidam imperium: sciant dii omnes: & mecum habitabis in regia. Illa verò, vt quæ esset magno & excelso animo ad excipiendam adulationem, etiamsi maximè contereretur vasis & varijs labyrinthis: Depone, inquit, ô Imperator, fictionem: neque referas & imiteris dolù vulpis. Ego enim semel dixi tibi, me esse Christianam, & veni vt essem sponsa Christi: & eum habeo solum sponsum & consiliarium, & ornamentum virginitatis, stolamque martyrij longè præfero cuius purpure regie. Imperator autem adhuc præ se ferens, se eius curam gerere: Nè cogas me, inquit, vel inuitum hanc tuam præclaram purpuram iniuria afficere. Illa autem, Fac, inquit, quod velis. Nam per hanc, quæ est ad tẽpus & citò dissoluitur, conciliabis mihi veram & immortalem gloriam: & magna quoquè alia, vt arbitror, multitudo, & maximè tui palatij, per me Christo credent, & ipsi quoquè me prosequentur, ad sacros illius thalamos magnificè transeuntem.

Tyrannus blanditur martyri.

Contemnitur ab ea.

Cap. 15.

Hæc illa quidem dixit: Deus autem desuper annuit, & deduxit ad effectum ea, quæ dicta fuerant. Maxentius autem his valdè iratus, iubet martyrem exui regali illa purpura, & boum neruis cædi crudelissimè. Cum hoc autem factum esset, vt iusserat, & martyris corpus vel niue cadente crebrioribus flagris intolerabilibus duas horas valdè cæditur: & cum venter simul verberaretur, lauabatur virginalis quidẽ illius corpus sanguine, & multis ex ijs, qui aderant, apertè ciebat lachrymas: ipsa autem tam constanter & fortiter resistebat intolerabili illi & vehementi vi Tyranni, vt propemodùm videretur eius corpus esse lapideum, nisi eius naturam fluuij sanguinis arguissent. Vix tandem autem fera illa immanis, caligans ad plagarum spectaculum, martyrem includit in custodia, iubens vt ea tutò asseruaretur vique ad diem duodecimum, vt consideret, quomodò & quibusnam generibus suppliciorum eam consumat. Hæc quidem ita se habuerunt: martyr verò coniecta in carcerem, rursus referuabatur secundo tribunali.

Sancta virgo neruis boum diriffimè cæditur.

Fert patientissimè.

Truditur in carcerem.

Cap. 16.

Augusta autè vxor Imperatoris cum audisset de martyre, & esset animo in eam benè affecta, desiderabat videre eius faciem, & eam audire loquentem, de qua talia narrari audiuerat. Desiderans autem, id minimè assequatur: & nõ assequi, quod desiderabat, erat ei grauissima calamitas. Cum ad eam autem aliquandò ingressus fuisset Porphyrio, (is verò erat Dux exercitùs, & manu fortissimus, & in bello optimè exercitatus, & in eo primas partes obtinens) Cum ergò Imperatrix ali-

R I U S
D E P
D E R
V I I I
S

quandò eum solum inuenisset, tanquàm ei arcanam aliquam narratura actionem, priùs Porphyriorem adstringit iureiurando, & fidem ab illo accipit, fore vt nullus ab eo resciret arcanum. Deindè illa ei exponit suum desiderium, & quemadmodum desiderabat, inscientibus omnibus, conuenire martyrem. Cùm beatam autem illam vocem audiuisset, respondet Porphyrio: Ego, inquit, ò domina, faciam tibi quod desideras: esto solum parata. Cùm verò adesset vespera, & Augustam accepisset Porphyrio cum ducentis militibus, pecunia corruptis custodibus, cum ipse ingreditur ad beatam. Augusta autem cùm vidisset illum optatum vultum martiris, admirata diuinam, quæ in ea florebat, gratiam, & splendidum qui illinc emittatur, radium, præcidit citò ad pedes eius, & ei effundit lachrymas lætitiæ, & hæc locuta est cum lachrymis: Nunc ego sum reuera beata & Imperatrix, quòd sum tibi dignata spectaculo, & video meum desiderium consecutum esse effectum. Ego enim iamdiu tui magno teneor desiderio, vt tuo, in qua, fruerer adpectu & sermone, ò serua Dei: & vel ipsam animam lubenter amittens cum imperio, nunc sum potita desiderio. Si deinceps ergò vel mors accesserit, non me amplius dolere faciet, vt quæ sim affecta id quòd desiderabam, & amori meo satisfecerim. Lator ergò corde, & animo sum optimè affecta, tam iucundum splendorem ex tuo vultu accipiens. Es itaque beata & felix meritò existimanda, quòd Christo adhereris, quo tam multa dona & gratiæ tibi suppeditantur.

Imperatrix
venit ad eam
in carcerem

Cap. 17.
Prædicat
Imperatrix
martyrium
eius.

Ad hæc dixit martyr: Tu quoquæ es beata, ò Imperatrix, quòd in Angelorum numeris video coronam tui capitis in altum elatam, qua post tertium diem petiit, quòd te manet, supplicium redimita, proficisceris ad verum Regem, regnans perpetuò. Sed sum timida, dicit beata Imperatrix, & timeo tormenta: maxime autem Imperatorem, quòd sit sæuus & immanis, & insultet hominibus. Martyr autem dicit ei: Sis bono animo: habebis enim Christum in corde tuo habitantem, & te non attinget tormentum. Hæc enim parumpèr castigabitur tuum corpus, & immortaliter illic rursus quiescet. Hæc cùm sancta diceret, excipiens Porphyrio: Rogate, dic mihi, inquit, Quid mihi dabit Christus, si in illum credam? ei enim ipse quoque iam volo militare. Martyr autem: Nondum, inquit, legisti aut audiuisisti scripturam Christianorum? Nūquam, inquit Porphyrio, qui ab inuente ætate semper fuerim in bello occupatus, & nunquam curam conuertere ad alia. Illa verò: Et quamquam, inquit, lingua narrarit bona illa, quibus frueris? Fieri enim non potest, vt completatur oratio, quæ ab illa benigna dextera sunt parata ijs, qui ipsum diligunt. Propter hæc gaudio repletus Porphyrio, ipse quoque credit Christo cum ducentis militibus: & cùm Imperatrix & ipsi vale dixissent martyri, & cauisent sibi à custodibus secreta futura ea, quæ ab ipsis facta fuerant, media nocte illinc egrediuntur. Christi autem martyr Aecaterina, habens Dominum patre magis beneuolum magnam ab eo curam suū est consecuta. Totis enim illis duodecim diebus, in quibus eam habebat custodia, per columbam alimentum accipiebat à superis. Deindè ipse quoque egregius Agonotheta Christus cum ijs, quæ circa ipsum erant, copijs & gloria sua appàrens, magis confirmauit eius fortitudinem, & impleuit audacia, dicens: Nè extimescas. ego enim sum tecum: nece attinget tormentum: sed cùm per tuam tolerantiam ad nomen meum multos adduxeris, multas quoque conseruaueris remunerationes.

Porphyrio
dux exerci-
tus, credit in
Dominum,
cum mili-
tibus 200.

Christi mar-
tyri appàret

Cap. 18.
Sistitur co-
ram tyranno.

Cùm hæc vltima nocte ei Christus mandasset, manè Maxentius præfedit in tribunali, & beatam iussit adduci: & assistens martyr cum gratijs spiritalibus, & dulci illa alacritate, adeò vt ij quoque, qui aderant, nitido splendore resplenderent, grauiter admodum terret Imperatorem. Ipse autem ei dicit malitiosè & fallaciter: Te, inquit, decet imperium, ò filia. Age ergò, cùm dijs sacrificaueris, impera nobiscum. Neque velis, rogo, videre interire tormentis tantam pulchritudinem. Illa autem: Est, inquit, solum terra & cinis: & id tibi rursus dico, ò Imperator: tempus verò facit eam efflorescere, & morbus tabefacit, vt quæ nihil firmum habeat, nec stabile. Interim autem dum martyr hæc ei diceret, quidam Præfectus, nomine Chursafadem, acris quidem ad iram, promptus autem & ingeniosus ad puniendum, cùm hæc audiret, partim dolens vicem Maxentij, partim autem suæ beneuolentiæ dans experientiam, cùm se paruo tempore sustinuisset, tanquàm apud se meditans & inquirens, dixit: Ego tibi, ò Imperator, non parua cura adhibita, inueni, quomodo possis vel ei citò persuadere, vel eam perdere. Modus autem est eiusmodi: Iube sub

Præfecti in-
iquissimum
consilium.

vna fibula fieri quatuor rotas, & vniciue rotæ infigi ferras & claues acutos. Deinde machinam funibus & paruis rotis trahi ante eius oculos. Et si, cum eam quidem viderit ferri maximo impetu ac strepitu, persuasa fuerit, & nobiscum dijs sacrificauerit, consequetur promissa: Sin minus, in rotas iniectæ miserabiliter per vim ei erumpet anima.

Cap. 19.

Atque hæc quidem dixit Præfectus: cum autem eius sermonem arripuisset Imperator, dat quidem martyrem custodiendam, & rursus iubet machinam fieri in tertium diem. Cum hoc autem factum esset, martyr rursus adducitur: &, Pære mihi, dicit ei Imperator, & dijs sacrificæ: Sin minus, ego te huic tormento subiciam, iubens nouam illam machinam trahi ante eius oculos. Quæ quidem cum magno impetu & strepitu moueretur, rursus ei dicit Imperator: Vides? inquit: ea te, si non pæreas, excipiet. Illa autem, Sæpè, inquit, meum animum tibi dixi, ô Imperator, & eum tibi aperui. Nè ergo cuncteris, sed facias quæ tuo sedent animo. Imperatorem autem spes quædam adhuc decipiebat, futurum fortasè, vt persuaderetur & mutaretur, & multis apud eam rursus vsus est adulationibus. Cum autem cognouisset se frustra laborare, iubet quidem alligari rotis generosam martyrem, ipsas verò moueri celerrimè, vt motus vehementia mortem subiret grauiorem. sed ijs, quæ meditabatur, contrarius diuinæ erat gratiæ euentus. Martyr enim simul omninò soluta fuit à ferro, & rotis, & illis vinculis, quòd Angelus desuper ad eam aduolâset: rotæ autem sua sponte volutatæ, interemerunt multos ex infidelibus, adeò vt exclamarent quidam ex circumstantibus propter inopinatum, & quod erat contra opinionem, spectaculum, Magnus est Deus Christianorum. Propter hæc magna ira fuit rursus accensus. Maxentius, & furore qui minimè poterat cohiberi: & grauiora rursus supplicia parabantur martyri. Sed coniunx Augusta repentè appàrens ex cubiculo Imperatoris, & eum ad se attrahens, dissoluit consilium: immò verò sustulit insidias. Alicundè enim venit tanquam spiritus: Absolue, dicens, famulam magni Dei, quam non attingit tormentum. reuera enim desipis, decertans aduersus Deum vitium. Quamobrem maiore ira feruens Imperator, maxime quòd nec familiarissimos haberet secum consentientes, interim præterita martyre, vniuersum furorem immittit in coniugem.

Frustrâ & terret, & blâditur ei tyrannus.

Diuinitus liberatur admirabiliter à rotis.

Cap. 20.

Cum ergo arcam maximam curâset afferendâ, & plumbo eam humi affixisset, ita vt stabilis esset & immobilis, mamillas, pro dolor, suæ coniugis configit aculeo subiecto operculo tabulæ. Deinde iubet operculum deorsum ferri vehementiùs, & non prius sisti, quam ipsas mamillas omninò abscidisset, diurnitate supplicij grauiorem sensum ei doloris afferens. Cum hoc autem factum esset, vbi vidit illas miserabiliter abscissas, immitis ille & vel ipsis feris immanior, veluti rem leuem arbitrarus, quòd spectat ad dolorem, infert adhuc grauiorem, & pronunciat sententiam, vt eius caput amputetur gladio. Augusta ergo, lubenter accepta sententia, lata dixit martyri, Ora pro me. Illa verò, Vade, inquit, in pace. in æternum enim regnabis cum Christo. Atque illi quidem iussu Imperatoris amputatur caput extra ciuitatem vicesimo tertio Nouembris. Sed neque Dux exercitus Porphyrio & qui cum eo erant, hoc beatum iter deseruerunt. Sed quomodo illic Augusta duces fuerunt ad martyrem, ita etiam piè secuti sunt eam abeuntem ad communem Dominum. Nam cum ipsi quoquè se stitissent pro tribunali, Ego quoquè sum Christianus, dixit Porphyrio. Sed hi quoquè, qui sunt mecum, sunt insignis ad Deum adductus exercitus. Hoc non sustinuit audire Maxentius: sed cum ex profundo corde euolâset, Perij, inquit, cum perdidit admirabilem virum Porphyriorem. Deinde etiam conuersus ad suos milites: Vos autem, inquit, quanam de causa deos patrios habuistis contemptui? Cum illi verò nihil respondissent, Porphyrio: Cur dimisso, inquit, capite, ô Imperator, pedes interrogas? Est tibi mecum loquendum. Ille autem: Malum, inquit, caput, tu es eorum caput: & cum eum plura loqui non permisisset pudor, eos quoquè statim morte condemnat. & ipsi quoquè consummantur vicesimo quarto Nouembris, effectum quæ assceta est prædictio, quam martyr prædixerat Imperatori, cum dixit: Multi ex tuo palatio Deo per me credent.

Tyrannus immaniter fecit in coniugem suam.

Imperatrix decollatur.

Porphyrio cum 200. militibus interficitur.

Cap. 21.

Ille aut cum rursus beatam sistendam curâset Aecaterinam, & in eam omnem mouisset improbitatem, & nihil non esset machinatus, vbi nec promissis, nec mi-

R I U S

Der
ber
VIII
S

nis eam omninò vidit posse expugnari, iuber ipsam quoquè duci ad mortem. Cum ergò eam accipientes milites eduxissent è ciuitate, & duxissent ad locum martyrii, circumstans magna multitudo, maximè autem mulierum, quæ erant claræ & insignes, acerbè plangebant & lamentabantur, & lugebant vltimum illum decessum. Illa autem vultu constanti & nequaquàm perterrito, petit tempus ad orationem. Quod ei concedunt milites. Illa verò cum & manus & animum ad cælos sustulisset, dixit: Domine Iesu Christe Deus meus, ago tibi gratias, quòd statuisti supra pedes meos, & direxisti gressus meos. & nunc extende palmas, quæ pro me in cruce fuerunt fauciata, & suscipe animam, quam sacrificauit pro te & tua confessione. Memento, Domine, quòd sumus caro & sanguis, & nè permittas, vt, quæ à me facta sunt per ignorantiam, in apertum proferant acres rerum nostrarum examinatores ante tuum terribile & incorruptum tribunal: sed quem pro te effudi sanguinem, eo meas maculas abluè. Da autem, vt hoc meum corpus, quod pro te fuit consecissum, non possit adspici ab ijs, qui quærunt: & qua prouidentia finxisti corda nostra, adspice ex alto sancto tuo Domine, ad hunc populum, qui te circumstetit, & deduc eos lumine tuè agnitionis. Da autem ijs quoque, qui per me inuocant sanctum tuum nomen, petitiones quæ sunt eis conducibiles, vt per omnia laudètur tua magnalia nunc & in secula. Cum sic precata esset, iussit milites facere, quod fuerat imperatum. Vnus autem ex eis stricto gladio beatum eius caput amputat vicelesimo quinto mensis Nouembris.

Precatio
martyris
sub mortè.

Caput ei
amputatur.

Pro sanguine
manat
lac.
Trásfertur
in montem
Sina ab An-
gclis.

Porro autem híc quoquè facit Deus aliquod miraculum, honorans suam martyrem, & ad effectum deducens illius preces. Nam qui aderant, viderunt lac fluxisse pro sanguine: & Angeli cum venerandum illius corpus composuissent, in ipso tempore consummationis, visi sunt deducere in montem Sina, ad gloriam patris & filij & spiritus sancti, Qui sunt vna diuinitas & regnum: Cui conuenit honor & potentia in secula seculorum, Amen.

VITA S. PATRIS NOSTRI ALYPII CIO-
NITAE, ID EST, QUI VITAM AGEBAT IN COLUMNA:
*qui fuit consummatus tempore Heracly Imperatoris Adrianopoli provincie
Paphlagonum. Habetur in Simeone Metaphraste, quinto tomo
Aloisij. Nos numerum capitum margi-
ni apposuimus.*

Nouèb. 26.
Cap. 1.

Plal. 77.

Cap. 2.
S. Alypii
patria.

Visio ma-
tris cũ vtero
gestantis.

Itè m alia.

I multi sèpè, qui vitam scripserunt sanctorum Patrum, innumerabiles traducendo ad æmulandam eorum vitæ rationem, eos affecerunt beneficio: quemadmodum non existimaremur iniusti fortè & inuidi, si tantam sancti spiritus virtutem mandaremus silentio? Scribat ergò ea quoquè à nobis, vt cognoscat generatio altera, filij qui nascentur, & annuncient ea filiis suis: vt spem suam in Deum collocent, & eandem, quam ipse, virtutem exerceant. Quamobrèm quoad eius à nobis fieri poterit, quæ apertè à diuina gratia in ipso sunt cognita, multis ea ostendemus.

Hic ergò Christi seruus Alypius, sicut multi homines sciunt, qui id & auditiõne didicerunt & experientia, habuit quidem patriam, si patria sit dicenda in terris, Adrianopolim, quæ est vna ciuitas regionis Paphlagonum: vitam autem, quæ omnium hominum superat viuendi rationem. Quem cum præsciussset & prædestinasset Dominus, ab ipso materno vtero ei benedixit, quibusdam visionibus & signis ostendens sui famuli ad diuiniora profectum & incrementum. Cum enim adhuc eum vtero gestaret mater, noctu visa est videre formosum agnum: in cuius cornibus duo pulchri accensi cerei, replebant domum lumine: qui non prius reuersus est ad suum locum, quàm in lucem prodierit natus infans, matre liberata à partus doloribus. Non multò post autem, quàm mater est enixa, ea in gratum somnum est resoluta: & rursus videt in somnijs publicè sua ciuitate populum in